

Energiklagenemnda

Energiklagenemndas avgjørelse 25. januar 2024

Sak: 2023/0920

Klager: Studentersamfundet i Trondheim

Prosessfullmektig: Dag Herrem, Immer Advokat AS

Klagemotpart: Tensio TS AS

Saken gjelder: Klage på vedtak i uenighetssak om endring av nettanlegg og innkreving av anleggsbidrag.

Saken gjelder klage over vedtak fattet av Reguleringsmyndigheten for energi («RME») datert 23. juni 2023 i uenighetssak mellom Studentersamfundet i Trondheim og Tensio TS AS om endring av nettanlegg og innkreving av anleggsbidrag. I vedtaket slo RME fast at Tensio TS AS ikke kunne kreve at Studentersamfundet i Trondheim skulle dekke nettselskapets kostnader ved endring av nettanlegget, jf. kontrollforskriften § 17-4. RME fant imidlertid ikke grunnlag i forskriften til å pålegge nettselskapet å dekke Studentersamfundet i Trondheim sine egne kostnader ved endringen av nettanlegget. Energiklagenemnda opprettholdt RMEs vedtak.

Energiklagenemndas medlemmer:

Nemndsmedlemmene Helle Grønli, Morten Sundt og Tormod Anders Sletten.

1 Sakens bakgrunn

- (1) Reguleringsmyndigheten for energi (heretter «RME») fattet den 23. juni 2023 vedtak om at Tensio TS AS (heretter «nettselskapet») ikke kunne kreve at Studentersamfundet i Trondheim (heretter «klager») skulle dekke kostnader som nettselskapet hadde ved endring av nettanlegg. Vedtaket ble fattet med hjemmel i forskrift om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffen av 11. mars 1999 nr. 302 (kontrollforskriften) § 17-4 første ledd bokstav a.
- (2) Klager er en studentforening som holder til i Trondheim, i det karakteristiske huset Cassa Rossa også kjent som «Samfundet». Foreningen planla å oppføre et nybygg i tilknytning til den eksisterende bygningsmassen, men siden området er i en kvikkleiresone var ny bebyggelse avhengig av å sikre en skråning ned mot Nidelva mot skred. For å gjøre tomten geoteknisk stabil og bebyggbar ble det foreslått å anlegge en stabilitetsfylling i elven. Ettersom anleggsområdet ble krysset av ni høyspenningskabler og en signalkabel forutsatte eventuelle tiltak i området godkjenning fra nettselskapet. Plan for stabilitetsfyllingen ble derfor forelagt nettselskapet den 11. april 2019. Etter

Postadresse:

Postboks 511 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse:

Zander Kaaes gate 7
5015 Bergen

Telefon: +47 55 19 30 00 post@knse.no

nettselskapets syn ville prosjektet medføre at enkelte av kablene ville bli gjort utilgjengelige for fremtidige reparasjoner, og at de ville kunne utsettes for påkjenninger under oppfyllingen som kunne føre til havari. En av kablene hadde også status som kritisk infrastruktur. På bakgrunn av dette konkluderte nettselskapet med at dersom fyllingen skulle bygges som planlagt var det nødvendig at det ble lagt en ny kabel.

- (3) Klager og nettselskapet diskuterte saken fra vårparten i 2019 til april 2020. Nettselskapet foreslo en kostnadsfordeling der nettselskapet leverte kabel og sto for nødvendig skjøtearbeid, mens tiltakshaver skulle bekoste nedgraving av ny kabel under elven. Prisen for nettselskapets levering og trekking av en ny høyspentkabel med skjøter ble beregnet til ca. kroner 184 000. I korrespondansen fremkommer det også at nettselskapet ønsket å øke kapasiteten fra 12 kV til 24 kV i tillegg til at det skulle installeres et ledig rør parallelt med den nye kabelen. Prisen for de øvrige tiltakene ble beregnet til ca. kroner 600 000, slik at den totale kostnaden for arbeidet ble anslått å være ca. kroner 784 000.
- (4) RME mottok klage på kravet om omlegging og fornying av høyspentkabel den 25. juni 2020. I brevet anførte klager at endringen av nettanlegget var unødvendig og fremstod som en oppgradering av nettanlegget på klagers bekostning. Klager påstod at nettselskapet manglet hjemmel for pålegget om endring av nettanlegget og at kostnadsgrunnlaget var beregnet feil. Det forelå heller ingen skriftlig avtale om endring av nettanlegget.
- (5) RME sendte brev til nettselskapet den 1. september 2020 og ba om utfyllende informasjon om saken. RME ønsket særlig at nettselskapet redegjorde for følgende forhold:

- *«Nettselskapets skriftlige rutine for betaling for endring av nettanlegg.*
- *Grunnlaget for at den eksisterende kabelen på 12 kV må skiftes ut og omlegges.*
- *Vi ber om at dere redegjør for hvilke kostnader dere mener er forbundet med endringen av nettanlegget, hvilke kostnader dere mener er reinvesteringer i nettanlegget, og grunnlaget for dette. Regelverket sier at reinvesteringer ikke skal belastes enkeltkunder. Slik vi forstår klager mener de at både kravet om omlegging av ny kabel, ekstra trekkør og en kapasitetsøkning fra 12 kV til 24 kV er reinvesteringer i nettet.*
- *Vi ber om at dere redegjør for den beregningen av kostnader som er lagt til grunn. Klager mener det er lagt til grunn en uriktig beregning av kostnadene. Vi ber om at dere redegjør for beregningene, og legger frem dokumentasjon som viser disse.*
- *Klager har fått oppgitt at kabelen vil ha en teknisk levetid på 80 år, mens klager mener den reelle levetiden er kortere. Vi ber dere kommentere dette.*
- *Videre anfører klager at det er brukt feil kalkulasjonsrente i fremskyndingskostnaden. Klager mener at det følger av forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 16-7 at komponenter med levetid ut over 75 år skal ha en kalkulasjonsrente på 2 %. Vi ber dere kommentere dette.*
- *Klager skriver at de har mottatt krav om å dekke kostnader for arbeidet dere har hatt med å redegjøre for spørsmål fra klager i saken. Vi ber om at dere kommenterer dette, og redegjør for hjemmelsgrunnlaget for kravet.*

• *Klager viser også til at det følger av forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 16-4 at det skal inngås skriftlig avtale om anleggsbidrag med kunden. Vi ber om at dere legger fram avtalen, eventuelt redegjør for hvorfor avtale ikke er inngått.»*

- (6) Nettselskapet innga sine merknader i brev datert 20. september 2020. Nettselskapet understreket kablenes betydning for strømforsyningen i Trondheim og redegjorde for hvordan tiltaket medførte behov for utskiftning av særlig to av de eksisterende kablene. Når det gjaldt økning i spenning fra 12 kV til 24 kV var dette begrunnet med dagens standard hadde en slik kapasitet. Angående manglende kontraktsfesting var nettselskapet klar på at dette burde ha vært på plass. Nettselskapet mente imidlertid at innholdet var dekket opp gjennom møter og e-postutveksling. I tillegg til at de beregnede fremskyndingskostnadene ble dekket inn gjennom tiltakshavers arbeid med etablering av rør, gjorde dette samlet sett at en skriftlig avtale ble ansett som unødvendig.
- (7) RME sendte ut forhåndsvarsel om vedtak til partene den 3. juni 2021. Her stod det at RME vurderte å fatte vedtak om at nettselskapet ikke kunne kreve betaling fra klager etter kontrollforskriften § 17-4 første ledd bokstav a.
- (8) Klager sendte inn sine merknader til forhåndsvarselet ved brev datert 18. juni 2021. Klager påpekte at kostnadsberegningen var uriktig og at kostnadene ved endring av det eksisterende nettanlegget beløp seg til kroner 1 544 825. Klager fastholdt at nettselskapet skulle bære denne kostnaden i sin helhet fordi kravet om legging i doble rør med styrt boring innebar en vesentlig standardheving av anlegget, både med tanke på tilgjengelighet, levetid, vedlikehold og kapasitet. Videre medførte kravene graving i et fredet kulturminne. Etter klagers syn inngikk den samlede anleggskostnaden i fremskyndingskostnaden og var nettselskapets ansvar.
- (9) Nettselskapet sendte kommentarer 17. februar 2022. Nettselskapet informerte om at de ville akseptere vedtaket, og frafalle kravet mot klager.
- (10) Den 23. juni 2023 fattet RME vedtak i saken. Vedtaket lød som følger:

«RME fatter vedtak om at Tensio TS etter forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 17-4 første ledd a) ikke kan kreve at Studentersamfundet i Trondhjem dekker nettselskapets kostnader ved endring av nettanlegg som krysser Nidelva.»
- (11) Vedtaket ble påklaget av Studentersamfundet i Trondhjem i brev datert 6. juli 2023. Det ble i klagen fastholdt at kostnadene var pådratt i nettselskapets interesse og at klager ikke skulle måtte bære disse. RME sendte nettselskapet en orientering om klagen ved brev datert 22. august 2023. Nettselskapet innga sine merknader til klagen i brev datert 28. august 2023.
- (12) RME vurderte klagen, men konkluderte med at den ikke ga grunnlag for å endre eller oppheve vedtaket, jf. lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker av 10. februar 1967 (forvaltningsloven) § 33. Klagen og sakens dokumenter ble oversendt Energiklagenemnda ved RMEs innstilling den 11. oktober 2023.
- (13) Nettselskapet og klager har fått informasjon om saksgangen for Energiklagenemnda og frist til å inngi kommentarer til RMEs innstilling i saken eller andre merknader.
- (14) Energiklagenemnda avholdt nemndsmøte i saken 25. januar 2024.

2 Reguleringsmyndigheten for energis vedtak

- (15) I vedtaket datert 23. juni 2023 redegjør RME innledningsvis for sakens bakgrunn og partenes anførsler.
- (16) RME vurderer først om endringen i nettanlegget var utløst av andre enn nettselskapet, jf. kontrollforskriften § 17-4 første ledd bokstav a. Bestemmelsen slår fast at nettselskapet skal fastsette og kreve inn betaling som dekker kostnadene ved endring av eksisterende nettanlegg som utløses av andre enn nettselskapet. Beregningen av anleggsbidraget skal da følge reglene i kontrollforskriften kapittel 16, med noen unntak nevnt i kontrollforskriften § 17-4 andre ledd. RME viser til at det er klager som ønsket stabilitetsfyllingen i Nidelva, og at nettselskapet mener at det da var nødvendig med en endring av nettanlegget. RME finner ikke grunn til å overprøve nettselskapets vurdering, og utgangspunktet er følgelig at nettselskapet kan kreve betaling etter kontrollforskriften § 17-4 første ledd bokstav a.
- (17) RME stiller videre spørsmål om skriftlig avtale er en forutsetning for at nettselskapet kan kreve betaling. RME viser til at nettselskapet skal inngå skriftlig avtale om anleggsbidrag direkte med kunden, jf. kontrollforskriften § 16-4. Avtalen skal spesifisere hva kunden har bestilt, estimert anleggsbidrag, og estimert tidspunkt for ferdigstilling av nettanlegget, jf. andre ledd. Det var ikke inngått skriftlig avtale om anleggsbidrag mellom partene.
- (18) RME vurderer det slik at nettselskapet ikke har fulgt reglene for fastsetting av anleggsbidrag etter kontrollforskriften kapittel 16. RME bemerker at selv om begge parter må medvirke til å få i stand en skriftlig avtale, så har nettselskapet et særlig ansvar for å bidra med informasjon og etablere en ryddig prosess for avtaleinngåelse. RME kommer til at skriftlig avtale er en betingelse for betaling etter kontrollforskriften § 17-4 første ledd bokstav a, og konkluderer med at nettselskapet ikke kan kreve betaling av klager.
- (19) Videre behandler RME kravet fra klager om at nettselskapet må dekke prosjektets totalkostnad på kroner 1 544 835. Den totale kostnaden består av nettselskapets kostnader på kroner 184 000 og klagers kostnader på kroner 1 360 825 for gravearbeid og etablering av trekkør. RME viser til at det forelå en enighet mellom partene om at klager selv skulle stå for gravearbeidet. Denne enigheten har ikke kommet til uttrykk i skriftlig avtale.
- (20) RME bemerker at utgangspunktet er at nettselskapet er ansvarlig for tilknytning frem til klemme på husvegg eller inntak i grunnmur, og at de dermed plikter å tilby gravearbeider ved tilknytning, jf. forskrift om nettregulering og energimarkedet av 24. oktober 2019 nr. 1413 (NEM) § 3-1. Det er likevel kjent for RME at kunder ofte ønsker å stå for gravearbeidet selv, og det er ingenting i veien for at nettselskapet og kunden avtaler en slik arbeidsfordeling seg imellom. Likevel er utgangspunktet at kunden selv skal dekke kostnadene for gravearbeidet; enten ved at kunden engasjerer sin egen entreprenør eller ved at nettselskapet utfører gravearbeidet og fastsetter en pris etter reglene om anleggsbidrag.
- (21) RME konkluderer med at mangelen på skriftlig avtale gjør at nettselskapet ikke kan kreve sine egne kostnader dekket etter reglene om anleggsbidrag, jf. kontrollforskriften § 17-4. Dette synspunktet kan likevel ikke strekkes så langt at mangelen på skriftlig avtale fører til at nettselskapet må dekke klagers egne kostnader. RME vurderer det slik at

kontrollforskriften § 17-4 ikke gir hjemmel for å pålegge nettselskapet å dekke kostnader for arbeid kunden selv har fått utført.

3 Partenes anførsler

3.1 Klagers anførsler

- (22) Klager har i det vesentlige anført:
- (23) Klager anfører at den samlede kostnaden ved endringen av nettanlegget på kroner 1 544 825 må dekkes av nettselskapet i sin helhet.
- (24) Klager mener at nettselskapets beslutning om å endre nettanlegget må anses som en saksbehandlingsfeil fordi beslutningen ikke er i tråd med forvaltningslovens bestemmelser om enkeltvedtak.
- (25) Klager viser videre til at nettselskapet ikke har hjemmel til å kreve betaling etter kontrollforskriften § 17-4 første ledd bokstav a. Endringen av nettanlegget var ikke nødvendig og fremstår som en ren oppgradering fra nettselskapets side. Klager anfører i denne sammenheng at de ble pålagt å legge rør med minimum diameter på 160 mm, noe som var unødvendig stort og førte til økte kostnader. Klager mener også at de ble pålagt å legge et ekstra trekkør til nettselskapets diskresjonære bruk, og at dette også førte til unødvendige merkostnader.
- (26) Videre viser klager til at nettselskapet uansett har lagt til grunn en uriktig beregning av kostnadene. Klager benytter ikke nettanlegget og det er etter kontrollforskriften § 16-6 kun kostnader for anlegg som kunden benytter seg av som skal inngå i anleggskostnadene. Kostnadsgrunnlaget må beregnes etter kontrollforskriften § 16-7. Klager mener at nettselskapet har lagt til grunn feil kalkulasjonsrente, og at det må gjøres et fradrag for den kapasitetsøkningen nettselskapet har fått ved å skifte ut kabler på 12 kV til kabler på 24 kV. Nettselskapet har videre lagt til grunn en for lang restlevetid for kablene som ble skiftet. Klager motsetter seg også nettselskapets tilleggsvederlag for å redegjøre for hjemmelsgrunnlag og utarbeide kalkyle. Dette er i strid med kontrollforskriften § 16-2.
- (27) Klager mener at nettselskapet ikke har fulgt reglene for anleggsbidrag i kontrollforskriften kapittel 16. Klager viser til at nettselskapet informerte utilstrekkelig om hjemmelsgrunnlaget og kalkylen for kostnadsgrunnlaget, og at det ikke forelå skriftlig avtale om endring av nettanlegget, jf. kontrollforskriften §§ 16-2 og 16-4.
- (28) Videre er klager uenig i at klagers egne utgifter ikke inngår som en del av kostnadsgrunnlaget etter kontrollforskriften § 17-4. Hovedregelen er at nettselskapet skal følge reglene for anleggsbidrag, jf. kontrollforskriften kapittel 16. En avvikende avtale om at kunden selv skal stå for deler av arbeidet må være skriftlig. Det er ikke inngått en skriftlig avtale i dette tilfellet, og da gjelder kontrollforskriftens regler. Klagers egne kostnader må da inngå som en del av kostnadsgrunnlaget og kontrollforskriften § 17-4 får anvendelse. Nettselskapet måtte hatt skriftlig avtale for å kreve betaling etter kontrollforskriften § 17-4, og hele kostnadsgrunnlaget på kroner 1 544 825 må i så fall dekkes av nettselskapet selv.

3.2 Nettselskapets anførsler

- (29) Nettselskapet har i det vesentlige anført:

- (30) Nettselskapet aksepterer at de ikke kan kreve betaling for sine kostnader etter kontrollforskriften § 17-4, men bestrider at de også må dekke klagers egne kostnader knyttet til gravearbeidet. Nettselskapet bestrider med andre ord at de må dekke totalkostnaden på kroner 1 544 825.
- (31) Nettselskapet mener at endringen av nettanlegget var nødvendig. De vurderer de slik at kablene måtte ligge tilgjengelige for dem, og at dette ville være umulig hvis de lå under stabilitetsfyllingen. Fyllingen ville også raskere kunne skade kablene. Løsningen som ble valgt var den mest kostnadseffektive.
- (32) Videre viser nettselskapet til at nettanlegget ikke får en økning i overføringskapasitet ved å skifte fra kabler på 12 kV til kabler på 24 kV. Nettselskapets valg av nye kabler på 24 kV står i sammenheng med at 24 kV er den nye standarden fra grossist. Kablenes overføringskapasitet er avhengig av den reelle driftsspenningen i det sentrale Trondheim som er på 11,5 kV. Oppgraderingen av spenningsverdien har dermed ikke noe å si for kablenes overføringskapasitet. Nettselskapet mener at de nye kablene som nå er lagt i rør vil ha en mindre overføringskapasitet enn de gamle kablene. Nettselskapet vurderer det slik at kablene som ble erstattet hadde en restlevetid på 36 år basert på blant annet belastningsgrad, konstruksjon, materialvalg og type.
- (33) Nettselskapet understreker at de ikke vil ta betalt av klager for å svare på spørsmål om hjemmelsgrunnlag og utarbeiding av kalkyle, men at eventuelle tillegg vil være prosjekteringskostnader.
- (34) Nettselskapet erkjenner at det burde vært en skriftlig avtale på plass mellom nettselskapet og klager. Det kompliserte prosessen at nettselskapet kommuniserte med klagers konsulenter, og ikke direkte med klager. Nettselskapet forventet likevel at all relevant og nødvendig informasjon ble videreført til klagers beslutningstakere.

4 Energiklagenemndas vurdering

- (35) Saken gjelder Studentersamfundet i Trondhjems klage over RMEs vedtak datert 23. juni 2023. I vedtaket slår RME fast at Tensio TS AS ikke kan kreve sine kostnader på kroner 184 000 dekket av klager etter reglene om anleggsbidrag, jf. kontrollforskriften § 17-4. RME konkluderer videre med at kontrollforskriften § 17-4 ikke gir hjemmel til å pålegge nettselskapet å dekke klagers kostnader til graving og etablering av trekkør på kroner 1 360 825.
- (36) Nettselskapet har akseptert RMEs vedtak og har frafalt kravet om betaling av anleggsbidrag på kroner 184 000. Klager mener at RME kun har behandlet deler av den opprinnelige klagen, og ønsker at Energiklagenemnda tar stilling til alle klagers anførsler. Hovedspørsmålet for Energiklagenemnda er om nettselskapet plikter å dekke klagers kostnader til graving og etablering av trekkør på kroner 1 360 825.
- (37) Nemnda vil innledningsvis bemerke at nemndas kompetanse er begrenset til å behandle klager over enkeltvedtak truffet av RME med hjemmel i energiloven og naturgassloven, jf. forskrift om Energiklagenemnda av 24. oktober 2019 nr. 1420 § 1. Privatrettslige krav og spørsmål faller dermed utenfor nemndas myndighetsområde. Innenfor sitt kompetanseområde kan Energiklagenemnda prøve alle sider av saken, jf. forvaltningsloven § 34 andre ledd, jf. forskrift om Energiklagenemnda § 1 første ledd. Nemnda er ikke bundet av partenes anførsler.

Kommer forvaltningsloven til anvendelse for nettselskapets beslutninger om anleggsbidrag?

- (38) Klager anfører for det første at nettselskapets beslutning om å endre nettanlegget er ugyldig som følge av saksbehandlingsfeil, fordi nettselskapet ikke har fulgt forvaltningslovens bestemmelser om enkeltvedtak.
- (39) Nemnda kan ikke se at nettselskapets avgjørelser kan sidestilles med enkeltvedtak etter forvaltningsloven. Nemnda viser her til sin avgjørelse i sak 2023/504. Etter forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav a og b er enkeltvedtak definert som en avgjørelse som treffes under utøving av offentlig myndighet og som gjelder rettigheter eller plikter til en eller flere bestemte personer. Bestemmelsen i forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav a lister opp flere vilkår som må være oppfylt for at en avgjørelse skal kunne kategoriseres som et vedtak i lovens forstand, blant annet at det dreier seg om «utøving av offentlig myndighet».
- (40) I utgangspunktet befinner nettselskapet seg utenfor kjerneområdet for offentlig myndighetsutøving ettersom Tensio TS AS er et aksjeselskap. Likevel viser nemnda til at driften av nettselskaper er underlagt omfattende offentlig kontroll på grunn av deres naturlige monopol. Ettersom nettselskapene betjener kritisk infrastruktur vil det medføre at enkelte oppgaver vil ha preg av å være offentlig myndighetsutøving.
- (41) Det er nemnda sitt syn at man i denne saken befinner seg utenfor det som kan anses å være offentlig myndighetsutøvelse og at det dreier seg om fastsettelsen av et betalingskrav basert på en avtale mellom to private rettssubjekter. Avtalen er kommet i stand som følge av at Tensio TS AS hadde behov for å flytte sin eksisterende kabel bort fra stabilitetsfyllingen som klager skulle anlegge. Nemnda finner etter dette at beslutning om å endre nettanlegget ikke er å regne som et enkeltvedtak etter forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav b.

Vilkår om at endringen av det eksisterende nettanlegget ble utløst av andre enn nettselskapet

- (42) Nettselskapet har frafalt kravet om anleggsbidrag. For å ta stilling til klagers krav om tilbakebetaling og øvrige anførsler er det likevel nemnda sitt syn at det må foretas en vurdering av om nettselskapet hadde hjemmel til å kreve anleggsbidrag.
- (43) Klager benytter seg ikke direkte av nettanlegget i denne saken og nettselskapets hjemmel for å kreve betaling er derfor kontrollforskriften § 17-4. Bestemmelsen lyder:

«Nettselskapet skal fastsette og kreve inn betaling som dekker
a. kostnadene ved endring av eksisterende nettanlegg som utløses av andre enn nettselskapet,
b. kostnadene når kunden ber om tjenester som normalt ikke kan forventes levert
c. de påløpte kostnadene når kunden kansellerer bestilling om ny tilknytning, økt kapasitet eller bedre kvalitet.

Nettselskapet skal følge kravene for fastsetting og innkreving av anleggsbidrag når de fastsetter og krever inn betaling etter første ledd. Kravene etter § 16-1, § 16-5 tredje ledd, § 16-8, § 16-9, § 16-10 og § 16-12 kommer ikke til anvendelse.»

- (44) Det fremgår av andre ledd at nettselskapet skal følge reglene for fastsetting og innkreving av anleggsbidrag etter kontrollforskriften kapittel 16 dersom vilkårene i første ledd er oppfylt, med noen unntak.

- (45) I denne saken har klager anført at endringen av nettanlegget ikke var nødvendig, samt at de pålagte endringene av nettanlegget var oppgraderinger for nettselskapet som påførte klager merkostnader, uten at behovet var tilstrekkelig dokumentert. Nettselskapet har på sin side vist til at kablene ville bli utilgjengelige under fyllingen og at endringen av nettanlegget ikke førte til noen økt overføringskapasitet. Det er den reelle driftsspenningen i det sentrale Trondheim som har betydning for overføringskapasiteten. Denne er på 11,5 kV. Nettselskapet viste videre til at rørenes dimensjon er standard for trekking av høyspenningskabel over større avstander.
- (46) RME kommer i sitt vedtak til at de ikke finner grunnlag for å overprøve nettselskapets vurdering om at det var nødvendig med en endring av nettanlegget. Det er nettselskapet selv som er ansvarlig for valg av nettløsning.
- (47) Energiklagenemnda stiller seg bak RMEs vurdering i denne saken. Nettselskapet har som monopolist i utgangspunktet en plikt til å søke de løsningene som er teknisk og økonomisk best for kundene. Nettselskaper er underlagt økonomisk regulering av RME og er gitt insentiver til effektiv drift. Den økonomiske reguleringen av nettselskapene har som formål at nettet skal driftes, utnyttes og utvikles på en samfunnsmessig rasjonell og effektiv måte. Det må antas at nettselskapet selv gjennom sitt områdeansvar og sin kompetanse er nærmest til å vurdere disse forholdene. Med dette som utgangspunkt er det etter nemndas syn nærliggende å tillegge nettselskapets vurderinger knyttet til valg av nettløsning stor vekt.
- (48) Klager benytter seg ikke direkte av nettanlegget i denne saken, men dette er ikke avgjørende så lenge kravet om betaling skyldes at klager selv har utløst behovet for endring av nettanlegget. Slik saken er opplyst finner nemnda det dokumentert at det er klagers behov for en stabilitetsfylling i elven i forbindelse med oppføringen av et nybygg, som har utløst behovet for nye kabler og nedlegging av nye rør. Nemnda legger særlig vekt på nettselskapets vurdering knyttet til at enkelte av kablene ville bli gjort utilgjengelig for fremtidige reparasjoner, og at de ville kunne utsettes for påkjenninger under stabilitetsfyllingen som igjen kunne føre til havari. Det er også vist til at en av kablene hadde status som kritisk infrastruktur. Med hensyn til nettselskapets valg av komponenter og dimensjoner for nettanlegget kan ikke Energiklagenemnda se at det foreligger konkrete holdepunkter som gir grunn til å tvile på nettselskapets vurderinger knyttet til hva som er den mest rasjonelle økonomiske og tekniske løsningen.
- (49) Nemnda finner at endring av nettanlegget ble utløst av klager og at nettselskapet derfor i utgangspunktet kunne ha fastsatt og krevd inn betaling med hjemmel i kontrollforskriften § 17-4. I likhet med RME mener imidlertid nemnda at krav om betaling for endring av nettanlegg etter § 17-4 første ledd, er betinget av at det foreligger en skriftlig avtale i samsvar med § 16-4, noe som ikke er oppfylt i dette tilfellet. Partene er enige om at det ikke foreligger en skriftlig avtale og nettselskapet har akseptert at de ikke kan kreve betaling fra klager. Nemnda finner derfor ikke grunn til å foreta noen nærmere vurdering av dette spørsmålet. Nemnda konkluderer med at nettselskapet ikke har hjemmel til å kreve betaling for endring av nettanlegget etter kontrollforskriften § 17-4 i denne saken.

Klagers krav på dekning av egne kostnader fra nettselskapet

- (50) Spørsmålet blir så om nettselskapet er forpliktet til å dekke klagers kostnader på kroner 1 360 825. Klager anfører at det ikke er anledning til å unndra klagers egne kostnader fra

kostnadsgrunnlaget etter kontrollforskriften kapittel 16. Klager viser til at det ikke er relevant hvem som konkret har stått for utførelsen av arbeidet. Kostnadene er pådratt i nettselskapets interesse, og må inngå i det samlede kostnadsgrunnlaget. En differensiering av kostnadsgrunnlaget er i strid med reglene i kontrollforskriften kapittel 16. Mangelen på skriftlig avtale om anleggsbidrag medfører her at nettselskapet ikke kan kreve betaling etter kontrollforskriften § 17-4 og må stå for hele totalkostnaden selv.

- (51) Utgangspunktet ved ordinære anleggsbidrag er at nettselskapet skal tilby å utføre gravearbeid. Det er imidlertid ofte kostnader ved grave- og grunnarbeider som utgjør det største usikkerhetsmomentet i «estimert anleggsbidrag» til kunde, og som gir størst avvik mellom estimerte og faktiske kostnader ved etterberegning. Dersom nettselskapet har en praksis hvor kunder tillates å utføre gravearbeider selv, kan kunden velge om grave- og grunnarbeider skal utføres av nettselskapet med det dette innebærer av usikkerhet i forbindelse med etterberegning, eller kunden kan velge å engasjere en ekstern entreprenør som gir kunden et pristilbud. I denne saken har nettselskapet og klager i praksis blitt enige om en ansvarsfordeling der klager stod for gravearbeidet og nettselskapet stod for nedlegging av kabler. Det foreligger imidlertid ikke noen skriftlig avtale mellom partene knyttet til fordelingen av kostnadene.
- (52) Kontrollforskriften § 17-4 regulerer utelukkende om nettselskapet kan fastsette og kreve inn betaling for de påløpte kostnadene ved endring av eksisterende nettanlegg som utløses av andre enn nettselskapet. Bestemmelsen gir ikke eksplisitt hjemmel for et tilbakebetalingskrav fra den private parts side. Kontrollforskriften § 16-11 regulerer spørsmålet om tilbakebetaling fra nettselskapet til kunden ved differanse mellom estimert og etterberegnet anleggsbidrag. Bestemmelsens tredje ledd lyder:

«Nettselskapet skal betale tilbake til kunden differansen mellom estimert og etterberegnet anleggsbidrag når innbetalt anleggsbidrag er høyere enn etterberegnet anleggsbidrag.»

- (53) I denne saken har ikke klager betalt anleggsbidrag, men har dekket utgifter til graving direkte til entreprenøren. Det er verken fremlagt dokumentasjon på estimert anleggsbidrag eller skriftlig avtale, slik forskriften stiller krav om. Slik saken er opplyst legger nemnda til grunn at partene har hatt en praktisk enighet om at klager skulle stå for gravingen, uten at det er klart om, og eventuelt i hvilken grad, kostnadene skulle fordeles mellom partene. En eventuell avtale mellom partene ligger uansett utenfor kontrollforskriftens regler om anleggsbidrag og kontrollforskriften § 16-11 gir derfor heller ikke hjemmel for et tilbakebetalingskrav i denne saken.
- (54) Nemnda påpeker at nettselskapet, som profesjonell part, burde ha sørget for skriftlighet i tråd med reglene i kontrollforskriften kapittel 16. Mangel på skriftlighet er avgjørende for at nettselskapet ikke kan kreve betaling fra klager med hjemmel i kontrollforskriften § 17-4. Nemnda kan ikke ta stilling til om klager har et privatrettslig krav mot nettselskapet om dekning av påløpte kostnader for gravearbeid utført av ekstern entreprenør. I denne sammenheng er det relevant å vise til Energiklagenemndas avgjørelse i sak 2023/217 der nemnda slo fast at spørsmålet om det rent faktisk var inngått en bindende avtale om bunndrag var et privatrettslig spørsmål som lå utenfor nemndas myndighetsområde.

5 Vedtak

- (55) Energiklagenemnda fatter etter dette følgende vedtak:

- 1. Klagen tas ikke til følge.**
- 2. Reguleringsmyndigheten for energis vedtak 202007233-10 av 23. juni 2023 stadfestes.**

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd.

Vedtaket er enstemmig.

Trondheim, 25. januar 2024

Helle Grønli
Nemndsmedlem

Morten Sundt
Nemndsmedlem

Tormod Anders Sletten
Nemndsmedlem

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur